

**Comitetul European
al Regiunilor**

ENVE-VI/025

A 15-a ședință a comisiei, 18 septembrie 2017

DOCUMENT DE LUCRU

Comisia pentru mediu, schimbări climatice și energie

**Promovarea, în cadrul directivelor UE privind natura,
a coexistenței cu specii care generează conflicte**

Raportor: **Csaba BORBOLY (RO-PPE)**
Consiliul regional Harghita

Prezentul document va fi dezbătut în ședința **Comisiei pentru mediu, schimbări climatice și energie**, care va avea loc la **18 septembrie 2017, între orele 11:00 și 18:00.**

Document de referință

Aviz din proprie inițiativă

Documentul de lucru al Comisiei pentru mediu, schimbări climatice și energie
„Promovarea, în cadrul directivelor UE privind natura,
a coexistenței cu specii care generează conflicte”

I. INTRODUCERE - INFORMAȚII GENERALE

În contextul evaluării directivelor „Natura”, Comitetul European al Regiunilor a considerat, ca și Parlamentul European și Comitetul Economic și Social European, că revizuirea obiectivelor și a dispozițiilor acestuia nu este necesară și că, în viitor, ar fi bine să ne concentrăm asupra punerii sale în aplicare. În acest sens, Comitetul intenționează să identifice aspectele care necesită măsuri suplimentare și o coordonare mai eficientă a acțiunilor pentru a îmbunătăți biodiversitatea și coexistența cu carnivorele mari.

Îmbunătățirea situației biodiversității este în interesul tuturor nivelurilor teritoriale ale Uniunii Europene și, prin urmare, se impune aplicarea unor măsuri coordonate.

Directivile „Natura” au contribuit în mare măsură la o armonizare judicioasă a obiectivelor privind biodiversitatea în rândul statelor membre, ceea ce demonstrează clar valoarea adăugată a Uniunii Europene.

Pe lângă programul LIFE, sunt disponibile tot mai multe resurse europene, în special proiectele de cercetare și dezvoltare care urmează să fie puse în aplicare în cadrul programului Orizont 2020 și care vizează îmbunătățirea biodiversității.

II. Chestiuni care merită o atenție specială în avizul Comitetului Regiunilor

- Pe lângă carnivorele mari, ce alte specii ar trebui abordate în aviz?
- Autoritățile locale și regionale pot fi implicate în mod adecvat în elaborarea reglementărilor naționale Natura 2000 și în elaborarea metodelor de gestionare și a reglementării privind zonele de protecție a habitatelor sau a păsărilor?
- Protecția carnivorelor mari se extinde și asupra zonelor locuite din orașe și sate?
- Faptul că creșterea biodiversității oferă oportunități suplimentare comunităților locale, inclusiv efecte pozitive externe, este la fel de valabil într-o măsură suficientă și în cazul carnivorelor mari?
- Este admisibil ca nivelul plăților și al măsurilor din cadrul Natura 2000 să fie cel mai scăzut sau chiar zero acolo unde efectele negative ale unei biodiversități ridicate se manifestă cel mai acut?
- Protecția vieții umane are sau nu prioritate față de protecție unor specimene problematice de specii protejate în cadrul aplicării directivelor „Natura”?
- În măsura în care anumite specii care se bucură de un nivel ridicat de protecție în temeiul directivelor „Natura”, în special carnivorele mari, le cauzează locuitorilor daune de natură financiară sau de sănătate, poate fi invocată reglementarea europeană directă în lumina dispozițiilor speciale care se aplică în cazul compensațiilor, indemnizațiilor și cheltuielilor suplimentare?
- În contextul Brexit-ului, ar putea fi interesant să le oferim statelor învecinate cu UE posibilitatea de a adopta abordarea și sistemul rețelei Natura 2000?

- Ce tip de cercetare specifică aplicată le este utilă autorităților locale și regionale în ceea ce privește directivele „Natura”?
- Se pot observa paralelisme sau suprapuneri între Natura 2000 și protecția mediului la nivelul statelor membre?

III. Propuneri de avize din proprie inițiativă

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

1. subliniază necesitatea de a se acorda o atenție specială, în cadrul procedurilor de selecție a studiilor, proceselor de cercetare și dezvoltare care promovează obiective legate de biodiversitate, obiective economice, sociale și legate de gestionarea faunei sălbatice și care ar putea face obiectul unei implementări concrete și rapide;
2. consideră că este necesar să se evite, în contextul punerii în aplicare la nivel local și regional a proceselor de cercetare și dezvoltare, accentuarea unor diferențe comparabile cu cele care s-au observat în cazul programului Orizont 2020, în special din perspectiva faptului că habitatele naturale și zonele cu valoare naturală ridicată sunt mai frecvente în regiunile cele mai defavorizate din punct de vedere economic, care, în general, nu se află în statele membre care obțin cele mai bune performanțe în cadrul programului Orizont 2020;
3. dorește să sublinieze că diferitele proiecte experimentale legate de biodiversitate au contribuit în mare măsură la transferul de cunoștințe între statele membre și, în multe cazuri, au generat efecte pozitive prin faptul că au contribuit la o mai bună înțelegere și adaptare a diverselor obiective de către comunitățile locale și, prin urmare, colaborează eficient cu autoritățile publice și organizațiile neguvernamentale pentru protecția speciilor amenințate și prețioase;
4. subliniază totuși că, în majoritatea cazurilor, aceste inițiative nu sunt durabile, adică sunt adesea punctuale și temporare și apoi abandonate; consideră, prin urmare, că este important să se introducă, în procesul de selecție a acestor proiecte, un criteriu care să țină cont de monitorizarea practică a proiectelor puse anterior în aplicare de organizația în cauză sau de membrii săi, ceea ce va favoriza o utilizare eficace a fondurilor europene;
5. consideră că, în cazul carnivorelor mari, care, datorită comportamentului, caracteristicilor fizice și instinctelor lor, pot provoca daune semnificative sănătății umane sau chiar răni mortale și care pun în mare pericol sănătatea și bunăstarea animalelor domestice, abordarea adoptată cu precădere până în prezent nu este satisfăcătoare și că, în contextul proiectelor de cercetare și dezvoltare și a proiectelor experimentale, atenția trebuie să se concentreze asupra modalităților de tratare a daunelor și riscurilor și asupra posibilității de a le reduce;
6. atrage atenția asupra faptului că calitatea și suprafața habitatelor carnivorelor mari arată o tendință de îmbunătățire în mai multe regiuni, însă acest lucru este însoțit de dispariția unor forme tradiționale de agricultură; subliniază că, în special în cazul pășunilor și pajiștilor din zonele montane, multe alte habitate, inclusiv zonele de protecție ornitologică și comunitățile de plante, tind să dispară odată cu dispariția activităților umane necesare existenței lor;

7. consideră că, în ceea ce privește habitatele și formele agricole conexe, trebuie să se introducă și să se pună la dispoziția fermierilor noi stimulente nu numai în zonele care intră în contact direct cu rețeaua Natura 2000, ci și în sectoarele învecinate, deoarece aceste forme de agricultură, în special formele tradiționale, în cea mai mare parte extinse și adaptate la specificul local, contribuie în mare măsură la îmbunătățirea biodiversității;
8. atrage atenția asupra faptului că sistemele de plăți legate de zonele Natura 2000 diferă foarte mult de la un stat membru la altul și, în acest sens, sistemul în vigoare în România este încă un caz special, în măsura în care, în ciuda faptului că acolo locuiesc cele mai mari populații de carnivore mari, s-a decis, în cadrul punerii în aplicare a politicii agricole comune, să se renunțe la introducerea unor astfel de plăți; consideră că ar trebui să se ia măsuri în acest sens începând cu actuala perioadă de programare;
9. propune ca, în cadrul dezvoltării și modernizării infrastructurilor de transport, în special rutiere și feroviare, să se acorde o atenție deosebită drumurilor pe care circulă carnivore mari, deoarece, în condițiile în care habitatele lor sunt în mod natural foarte întinse, teritoriul care le este necesar nu este accesibil indivizilor și grupurilor decât pătrunzând în zone exploatate de om, chiar locuite, ceea ce se explică prin fragmentarea peisajului european, a configurației sale specifice și a segmentării;
10. afirmă că autoritățile locale și regionale ar putea lua mai multe măsuri și mai eficiente pentru atingerea obiectivelor legate de biodiversitate; consideră, totuși, că statele membre și Uniunea nu au recunoscut încă întregul potențial al posibilităților oferite de implicarea autorităților locale și regionale și că, prin urmare, adesea nu există un cadru adecvat în acest sens;
11. este de acord cu aplicarea cu succes a modelului de guvernare pe mai multe niveluri în domeniul protecției mediului și, în special, în ce privește îmbunătățirea biodiversității; consideră, prin urmare, că sunt necesare noi măsuri coordonate în acest domeniu;
12. este de acord cu afirmația Comisiei Europene potrivit căreia finanțarea activităților legate de obiectivele formulate în directivele „Natura” nu a atins încă nivelul necesar și propune, în acest sens, ca statele membre, împreună cu autoritățile locale și regionale, să aplice măsuri eficiente pentru a asigura o finanțare mai adecvată pentru gestionarea, protecția, supravegherea, dezvoltarea, exploatarea avantajelor economice și pentru diseminarea practicilor locale;
13. propune ca, în următoarea perioadă de programare, fiecare fond să aloce resurse destinate în mod țintit biodiversității și problemelor legate de biodiversitate și de habitatele carnivorelor mari, în special pentru a asigura punerea în aplicare a două forme de protecție, și anume dezvoltarea de infrastructuri adaptate caracteristicilor specifice ale carnivorelor mari, dar și investițiile necesare protecției vieții umane, concentrate asupra zonelor locuite, și investițiile aferente în capitalul uman;
14. solicită ca statele membre, în primul rând autoritățile locale și regionale, să beneficieze de asistență tehnică din partea organismelor UE pentru a elabora programe cofinanțate din fonduri naționale sau UE și care pot avea un impact direct asupra habitatelor carnivorelor mari și, la un nivel mai general, asupra promovării sau de deteriorării biodiversității;

15. subliniază că protecția vieții umane este, fără îndoială, cea mai importantă; consideră că este inacceptabil ca un stat membru, sub pretextul protejării carnivorelor mari sau al obiectivelor legate de biodiversitate, să nu asigure condițiile instituționale și de natură legislativă necesare intervenției rapide și eficiente sau ca organizații neguvernamentale și diferite grupuri să încerce să mențină situații periculoase prin invocarea cinică a directivelor „Natura”;
16. consideră că unui carnivor mare trebuie să i se acorde nivelul de protecție cuvenit în afara zonelor locuite, indiferent dacă trăiește în interiorul sau în afara unei zone de protecție a habitatelor care intră sub incidența directivelor „Natura”; cu toate acestea, consideră că, în cazul în care carnivorele mari pătrund, în mod nu ocazional, ci regulat, pe un teritoriu locuit, vorbim de un model comportamental care, pe de o parte, este periculos pentru viața umană, în special pentru copii și persoanele în vârstă, precum și pentru persoanele cu mobilitate redusă și care, pe de altă parte, nu poate fi considerat natural și durabil; consideră că, în aceste cazuri, este necesar ca, pe de o parte, să fie depuse toate eforturile pentru a reduce riscul producerii unor astfel de situații și, pe de altă parte, speciile în cauză să fie mutate în mod corespunzător și controlabil sau să se adopte orice altă măsură necesară;
17. regretă faptul că, din cauza modului de funcționare și proiectare a platformei consacrate carnivorelor mari din Europa, organismul care îi reprezintă pe producătorii agricultori și crescătorii de animale nu mai este implicat în activitățile acestora, și că, în consecință, reprezentarea intereselor specifice ale uneia dintre principalele părți interesate nu mai este asigurată în cadrul structurii de cooperare stabilită de Comisia Europeană;
18. consideră că vânătorii, crescătorii de animale sălbatice și silvicultorii au fost aspru stigmatizați în cadrul comunicării privind biodiversitatea și al elaborării planurilor de acțiune, în condițiile în care, în cazul a numeroase specii, tocmai ei sunt cei care au contribuit substanțial la crearea și la menținerea situației actuale, considerată ca fiind naturală, având grijă de menținerea efectivelor, regularizându-le prin organizarea și structurarea pădurilor și exploatând infrastructurile necesare, în special în măsura în care organizațiilor lor pot prezenta un interes, în special din perspectivă economică, pentru difuzarea bunelor practici în materie de biodiversitate;
19. consideră că excepțiile prevăzute în directivele „Natura” trebuie adaptate fiecărei specii în mod flexibil, fie și numai la nivel regional, în special în cazul în care specia în cauză este foarte răspândită în comparație cu celelalte state membre și că proiectele regionale și naționale privind carnivorele mari trebuie adaptate condițiilor;
20. consideră că este necesar să se ia măsuri suplimentare pentru a favoriza apariția efectivă, în comunitățile locale, a externalităților pozitive adesea menționate în raport cu biodiversitatea și carnivorele mari, întrucât, în multe cazuri, aceste opțiuni se dovedesc foarte limitate sau lipsesc condițiile de realizare, inclusiv cunoștințele și sprijinul necesar;

21. propune, pentru a promova o implicare a autorităților locale și regionale cât mai responsabilă și mai largă cu putință, să se organizeze, în 2019, în colaborare cu Comisia Europeană, o conferință privind coexistența cu carnivorele mari în condiții de siguranță maximă și cât mai utilă comunităților respective. Acest lucru ar permite evaluarea impactului avizului din proprie inițiativă și organizarea unei dezbateri politice și științifice privind măsurile concrete care trebuie aplicate după 2021. Această conferință ar trebui organizată, de preferință, în regiunea de pe teritoriul României cu cea mai numeroasă populație de carnivore mari, luându-se, de asemenea, în considerare președinția prin rotație a Consiliului European;
22. consideră util ca autoritățile locale și regionale interesate de chestiunea carnivorelor mari trebuie să stabilească o cooperare, de tip GECT încă în actuala perioadă de programare, fie într-un cadru macroregional, fie într-o formă deschisă Uniunii Europene în ansamblu, pentru soluționarea problemelor comune sau similare și pentru o acțiune mai eficientă și mai bine coordonată;

Bruxelles, ...
